

سفری باآلمان

(۳)

وضع اسف انگیز «اخلاق، دراروپا»

ما برخلاف گفته شاعر که میگوید : «عیب آن جمله بگفتی هنرش نیز بگو» در نخستین بخش؛ پیرامون «جنبه های مثبت تمدن کنونی» بحث پرداختیم، اکنون قسمتهای منفی آن را نیز بررسی میکنیم.

اصولاً زندگی اروپائیهایی زندگی ماشینی وبدون روح وحرارت است . با اینکه بشر تمدن درآثار پیشرفت درشئون مختلف زندگی مادی؛ بسیاری از گرفتاریهای گذشته را از میان برده ؛ و قدم بزرگی بطرف رفاه وآسایش برداشته است. اما تجلی روح مادگیری در تمام مظاهر حیات توجه مردم را از شناسائی ودرک بسیاری از حقائق بازداشته ، و سبب شده است که جهات معنوی و اخلاقی بدست فراموشی سپرده شود . آشفتنگی ها و ناگواریهای تازه ای را که تمدن فعلی بهمراه آورده است ، هرگز نمیتوان نادیده گرفت؛ تاکنون تمام اختراعات واكتشافاتی که برای تسهیل زندگی وپیشرفت تمدن بوجود آمده نتوانسته است از تشویشها و ناراحتیهای فکری بشر بکاهد وبارفع مشکلات و بحرانهای خطرناک اجتماعی ؛ خوشبختی وسعادت را برای جامعه بشریت بارمغان بیاورد .

انسان علاوه بر نیازمندیهای گوناگون جسمی يك عطش معنوی و تقاضای روحی نیز دارد وبهمان اندازه که شیفته لذائذ جسمانی است ؛ بدنبال تامین حوائج معنوی و پناهگاه فکری میگردد ؛ که باید کلید رفع اینگونه نیازمندیها رادرماوراء «ماده» جستجو کرد . تحدید افکار انسانی در چهارچوبه مادیت یکنوع خطای نابخشدنی است وبا آفرینش ویژه انسان وفق نمی دهد .

نخستین فصل سعادت بخش زندگی که بزرگترین آرمان بشریت است ؛ وقتی شروع میگردد که فکر درسیر تکاملی خود از مرحله تمدن مادی بگذرد و بموازات ترقیات اعجاب آمیز صنعتی و علمی ، استعدادهای درونی ونبروهای روحی وی بچریان افتاده وازاین منبع کمالات

انسانی بهره برداری صحیح بشود ، زیرا بدون موازنه بین این دو نمیتوان سعادت انسانیت را سددرد در زمینه تمدن بدست آورد .

ما از مشاهده عیوب اخلاقی و اجتماعی متوجه میشویم که عوامل تکامل بشری آنطوریکه شایسته است توسعه همه جانبه نیافته ؛ و بشر امروز در شناسائی و تشخیص عوامل خوشبختی دچار اشتباه گردیده است .

* * *

در میان جوامع مترقی ! منافیات عفت بیش از سایر دلائل اخلاقی نمایان و مناظر ننگین و رسوای آن در همه جا دیده میشود ؛ معاشرت‌ها و تماس‌های خطرناک پسر و دختر یک امر عادی است . عفت و پاکدامنی بکلی ارزش خود را ازدست داده ؛ و گوئی از صحنه جامعه کناره گیری کرده است ؛ و نوعاً برای کنترل اخلاق ضمانت اجرایی وجود ندارد .

دوستی میگذرت روزی دختر جوانی در بخش مخصوص رادیو مشکل خود را باین صورت مطرح ساخت و تقاضای راهنمایی نمود ؛ من دختری هستم که سالهاست با پسر جوانی طرح دوستی ریخته‌ام ، اما با گذشت زمان ، و در اثر معاشرت‌های مداوم و بی درپی مهر و عواطفم نسبت با او رو بنقصان گذارده است تصمیم گرفته‌ام باب معاشرت و ارتباط را با جوان دیگری باز کنم ؛ آیا میتوانم یا حفظ این رفیق تصمیم خویش را عملی سازم ؟ یا بهمین جوان اکتفا کرده‌ام و از تجدید رفیق صرف نظر نمایم . راهنما !! در پاسخ وی چنین گفت : شما تا قبل از سن بیست و هشت سالگی با آزادی بدون قید و شرط با یک رفیق یا بیشتر معاشرت و آمیزش کنید و از این جهت هیچگونه تردید و اضطراب خاطر بخود راه ندهید . !!

این نکته قابل توجه است که ترویج فحشاء از ناحیه مقاماتی صورت میگیرد ، که وظیفه آنها نجات جامعه از سقوط اخلاقی است ، بجای اینکه نفوس بشری را تهذیب و اصلاح نموده ؛ بعفت و تقوی و فضیلت سوق دهند ، خود رهبر انحراف و زاپاکی شده از گمراهی مردم پشتیبانی مینمایند و دستور گسستن قیود اخلاقی را صادر میکنند ؛

در میان هر ملتی افکار مریبان و روشهای بزرگان قوم در تکوین عقائد مردم ، و طرز تفکر فردی ، اثر مستقیم دارد ، و بدون تردید نشر و اشاعه مفاسد از طرف این طبقه که خود ضامن رهبری صحیح اجتماع هستند ؛ در ویرانی اخلاق عمومی از هر چیز بیشتر است ، و چون هر فرد طبق جاذبه طبیعی تمایل به شهوات نفسانی دارد ، اینگونه تلقیات بیش از هر دستور اخلاقی سرعت تأثیر داشته و در دستگاه فکری وی اثر میگذارد ، شخصی که در آغوش مکتب بی بندوباری و در یک

چنین محیطی پرورش یابد ، قهرآدرخود احساس يك نوع آزادی و بی بندوباری بی حساب میکند عفت و پاکدامنی دیگر در نظر او مفهومی نداشته ، و فکرش جز در محیط شهوات نفسانی جولان نخواهد کرد .

ما میتوانیم قیافه واقعی يك ملت را از روحیات و افعال آنها بشناسیم ؛ آنهائیکه از ذائل اخلاقی جانبداری میکنند ، در حقیقت نسل عاصی و خوشگذرانی را بار میآورند که در آستانه هواهای نفسانی عنصری ناتوان و زبون باشند ؛ و سهولت از قیام بتکالیفی که عقل و وجدان از آنها خواسته است شانه خالی نمایند .

* * *

هر چند کلیسا با نیروی تبلیغاتی و قدرت عظیم خود ، در شئون فرهنگی و اجتماعی جوامع غربی دخالت مینماید ؛ مع الوصف این تعلیمات مذهبی در تصفیه اخلاق و پاکی دل مردم اثر قابل ملاحظه ای نبخشیده ، و نتوانسته است ورشکستگی روحی آنها را ترمیم ، و هوسهای بنیادین این بشر لجام گسیخته را محدود کند آئینی که پیروان خود برای ارتکاب اعمال ناپسند ، بمیزان زیادی آزاد گذارده ، چگونه میتواند گریبان آنها را از چنگال عصیان و پلیدیها نجات داده فساد اخلاق موجود را ریشه کن کند و آثار انحطاط را از بین ببرد ؟

عبادات و تزکیه نفس و رسیدن بمدارج عالیة انسانیت ؛ که صرفاً باید بمنظور تقرب بخدا و از طریق خلوص نیت انجام گیرد ، در اروپا از مجرای واقعی خود منحرف شده و با آلودگیها و هوسها توأم گردیده است .

اگر تعجب نکنید در کلیسا سالن رقص میسازند تا جوانان هوسباز را بعبادت متمایل ساخته و از این رهگذر نسل جوان را بدام کلیسا بیندازند ؛ عبادتگاه که باید حریم عفت و اخلاق و مهذب پرورش صفات پسندیده و پاکدامنی باشد ، بچنین وضع اسف انگیزی افتاده است ، و خلاصه حس دینی نیز از سر چشمه هوی و هوس سیراب میشود !

در اجتماعی که غفلت بر افکار مردم آن مسلط است ، و خون هوس در عروق آنها برای ارتکاب معاصی میجوشد قهرآ جوانان اروپارفته ماهم در معرض این تهاجم واقع میشوند ؛ و جاذبه آن محیط ؛ آنها را بسوی خود خواهد کشانید . مگر اینکه باتدابیر خاصی کنترل و راهنمایی شوند . دانشجوئی میگفت : «عده زیادی از هموطنان دانشگاهی من اوقات خود را صرف افراط در خوشگذرانیها میکنند ؛ فقط افراد تربیت یافته هستند که وقت خویش را صرف امور تحصیلی و کارهای درسی مینمایند » . البته حساب این دانشجویان لایق و درس خوان را که حقیقتاً برای

کشور و ملت خود خدمتگذار هستند ، باید از آن گروه جدا کرد .

* * *

مصرف سرسام آور مشروبات الکلی و استعمال روزافزون آن در انحطاط روحی مردم مهمترین نقش را بازی میکند ؛ و از عوامل قطعی توسعه مفاسد اجتماعی است ، هیچ خردمند و دانائی نمیتواند چنین واقعیت تلخی را نادیده بگیرد ؛ و آثار شوم این مایع لعنتی را در ویرانی و انهدام سازمان روانی بشر انکار نماید ، زیان های فاحش و جنایات گوناگونی که رانرا از دست رفتن نیروی عقل و شعور عاید بشریت میشود ، هرگز قابل جبران نیست ، اکثر افراد میخواهند با نوشیدن مواد الکلی از جنگال دشواریها و غمها خلاصی یابند ؛ ولی در واقع آنها بدینوسیله سند شکست و ناتوانی خویش را در برابر مشقات و سختیهای زندگی امضا میکنند ، و بجای استقبال از مشکلات زندگی ؛ در مقابل فشار نامالایمات زانو میزنند .

نگارنده روزی از یکی از معابد یهود که بسیار مجلل بود ، دیدن کرد سبک ساختمان و شکوهی که داشت جلب توجه هر بیننده ای را میکرد ؛ بوسیله سرپرست بعد از قدمتهای مختلف آن دیدن بعمل آوردیم ، چیزی که در آن میان ما را دچار حیرت ساخت تماشای سائنی بود که برای صرف مشروبات الکلی اختصاص داده بودند ؛ ! لحظاتی بهت آمیخته به تأثر ما را فرا گرفت آن نگاه از وی پرسیدیم مگر در معبد هم نوشابه های الکلی صرف میشود ؟ در حالیکه قیافه جدی بخود گرفت پاسخ داد: آری ؛ اما نه بطور عمومی و همگانی ؛ بلکه افراد مخصوصی در اینجا حضور بهم میرسانند و به میخوارگی مشغول میگردند ؛ .

(نا تمام)

برادران دینی

حضرت صادق (ع) میفرماید: «مؤمن برادر مؤمن است ، چشم»
 و «راهنما» و «آئینه» اوست ؛ آدم با ایمان درباره برادر خود خیانت نمیکند
 ظلم ننمایند ؛ حيله و خدعه بکار نمیبرد تکذیب و غیبت او را
 نمی کند .

(اصول کافی)